

Veldinventarisatierapport

Molenkade 2 te Leimuiden

Buro SRO

19 november 2010

projectnummer 04.10.06

Naam product: Veldinventarisatierapport
Locatie: Molenkade 2 te Leimuiden
Opdrachtgever: Buro SRO

Opdrachtnemer: Laneco
Ons kenmerk: 04.10.06
Projectleider: ir. D van Pijkeren
Contact: DvPijkeren@Laneco.nl

*Laneco is lid van het
Netwerk Groene Bureaus*

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	1
2	FLORA- EN FAUNAWET	3
2.1	WETTELIJK KADER	3
2.2	PROCEDURELE GEVOLGEN	3
3	VERKLARING ONDERZOEKSMETHODE	5
3.1	VLEERMUIZEN	5
3.2	RUGSTREEPPAD	5
4	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE	7
4.1	ONDERZOEKSVRAAG	7
4.2	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
4.3	ONDERZOEKSRONDES	8
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	9
5.1	VLEERMUIZEN	9
5.2	RUGSTREEPPAD	11
5.3	OVERIGE	11
5.4	EFFECTEN	11
6	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES	13
6.1	CONCLUSIE	13
6.2	CONSEQUENTIES	13

BIJLAGEN:

Bijlage 1: literatuurlijst

Bijlage 2: verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Molenkade 2 te Leimuiden is de sloop van enkele stallen en kassen, en de nieuwbouw van enkele woningen in het kader van de rood voor rood regeling voorgenomen.

Globale ligging plangebied (kaart Natuurloket en luchtfoto Google Earth)

In een eerder uitgevoerde quick scan flora en fauna door Laneco (2010) is de geschiktheid van het plangebied voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten beoordeeld. Hieruit bleek dat negatieve effecten op in het kader van de Flora- en faunawet strikt beschermde soorten vleermuizen en de soort rugstreeppad niet op voorhand konden worden uitgesloten. Laneco is daarom gevraagd nader onderzoek te verrichten naar het gebruik van het plangebied en haar omgeving door deze soort(groep).

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Leimuiden is een kleine plaats tussen de Brasemer en Westeinder plassen. Leimuiden ligt in een kleine polder, en wordt omringd door dit open polderlandschap met uitgestrekte weiden en watergangen.

Het plangebied ligt aan de smalle weg genaamd Molenkade, die over een dijk langs een kanaal aan de zuidzijde van het dorp loopt. De planlocatie zelf bestaat uit een voormalig agrarisch bedrijf (twee schuren en twee kassen) met wat groenstructuren op het erf.

Dit terrein zal worden herontwikkeld in het kader van de rood voor rood regeling. Er worden enkele woningen tegen de dijk nabij de Molenkade gebouwd. Ten behoeve van de bouw van deze woningen worden alle gebouwen gesloopt, en de meeste groenelementen verwijderd.

Indrukken van het plangebied (foto's Laneco).

2 FLORA- EN FAUNAWET

2.1 WETTELIJK KADER

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend.

De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

2.2 PROCEDURELE GEVOLGEN

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde diersoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben moeten, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen.
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is meestal een ontheffing van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit nodig, met uitgebreide toetsing.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Uit recente uitspraken van de Raad van State blijkt dat volgens Europese richtlijnen (Vogelrichtlijn) het verlenen van een ontheffing voor vogels bij ruimtelijke ingrepen en in geval van groot openbaar belang, niet mogelijk is. Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan alleen een ontheffing Flora- en faunawet worden verkregen als sprake is van groot openbaar belang.

Als er geen sprake is van groot openbaar belang, en in bijna alle gevallen als er vogels aanwezig zijn, kan geen ontheffing worden verkregen. De nieuwe beleidslijn van LNV is er daarom op gericht om voor deze soorten door mitigatie en compensatie, negatieve effecten te voorkomen. Er kan alleen op basis van in de Vogel- en Habitatrichtlijn genoemde belangen een ontheffing Flora- en faunawet worden verleend.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 VERKLARING ONDERZOEKSMETHODE

3.1 VLEERMUIZEN

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken.

Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz.) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn strikt (tabel 3) beschermd door de Flora- en faunawet.

Vanaf begin april komen vleermuizen te voorschijn uit hun winterverblijven, afhankelijk van het weer, de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. Vanaf half augustus tot september, in het paarseizoen, vallen de kraamkolonies uiteen en trekken sommige soorten vleermuizen uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer en winter verblijf. In deze periode paren de meeste vleermuissoorten.

Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere (Helmer 1988).

Omdat de soorten vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegroutes tussen verblijfsplaats en foerageergebied, kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Hetzelfde geldt voor bepaalde foerageergebieden, zoals open schuren, waar bij slecht weer wordt gejaagd door sommige soorten.

3.2 RUGSTREEPPAD

Amfibieën stellen een aantal eisen aan hun leefomgeving. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen hun voortplantingsplaats, meestal een poel of ondiep watertje zonder vissen, en hun landbiotoop. De meer algemene soorten stellen weinig eisen aan hun leefomgeving. Vaak is een vijver en voldoende dekking in de vorm van ruigte, struiken of een singel al genoeg. De meer strikt beschermde soorten stellen ook strikte eisen aan hun leefomgeving. Deze eisen hebben vaak een relatie met waterkwaliteit, oppervlakte van het water en kwaliteit van het landhabitat.

In het plangebied kon de aanwezigheid van strikt beschermde amfibieënsoorten niet op voorhand worden uitgesloten. Het onderzoek richtte zich vooral op de rugstreeppad. Deze pionierssoort overwinterd in vergraafbare grond, en plant zich voort in ondiepe poelen, soms niet meer dan een diepe uitgereden bandenspoor. Omdat op deze locatie vergraafbare grond in de kassen aanwezig is, en langs de dijk kans was op lokale kwel uit het kanaal, is nader onderzoek uitgevoerd op deze locatie.

4 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

4.1 ONDERZOEKSVRAAG

Doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingreep gevolgen heeft voor beschermde soorten vleermuizen en de rugstreeppad. Als effecten op strikt beschermde soorten zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet over het algemeen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet voor de ingreep worden aangevraagd.

Voor vleermuizen is gezocht naar verblijfplaatsen in bomen en gebouwen, vliegroutes en belangrijke foerageergebieden. In dit veldonderzoek is de functie in de zomer (kraamseizoen) en het najaar (paarseizoen) in beeld gebracht. Voor de rugstreeppad is gekeken naar trekkende dieren en geluisterd naar roepende dieren in de avond en nacht.

4.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.2.1 *Vleermuizen*

Het onderzoek naar vleermuizen in de zomer is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Petterson D240X en Petterson D100). Batdetectors vertalen de voor mensen onhoorbare sonargeluiden van vleermuizen in hoorbare geluiden. Vleermuizen zijn op naam gebracht door interpretatie van het ritme en de klank van hun sonargeluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen van vliegstyl en grootte.

Er zijn twee onderzoeksrondes uitgevoerd in het zomerseizoen van 2010 om de aanwezigheid van zomerverblijven en kraamkolonies te onderzoeken:

- 1) De eerste onderzoeksronde betrof een ochtendonderzoek. Voor zonsopgang zwermen de meeste soorten vleermuizen langere tijd voor hun verblijfplaats, waarvan de locatie dan vast te stellen is.
- 2) De tweede onderzoeksronde betrof een avondonderzoek dat door meerdere personen zijn uitgevoerd. Er is gekeken naar vliegroutes, foeragerende dieren en uitvliegers.

Er zijn in het najaar van 2010 onderzoeksrondes uitgevoerd om de aanwezigheid van paarplaatsen te onderzoeken:

- 1) Er zijn twee avondrondes uitgevoerd.

Er is gewerkt conform de protocollen voor vleermuisonderzoek zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2010).

4.2.2 Rugstreeppad

De aanwezigheid van de rugstreeppad is op drie manieren onderzocht:

- 1) Op warme avonden na een natte periode in de maanden mei tot en met september, is geluisterd naar de roep van de rugstreeppad;
- 2) Na natte perioden is in omliggende weiden gezocht naar ondiepe poelen. Deze worden onderzocht op de aanwezigheid van padden, eieren en larven;
- 3) Tijdens veldbezoeken is gekeken naar trekkende dieren.

Deze methode sluit aan bij de methode zoals beschreven door Lenders (1993).

4.3 ONDERZOEKSRONDES

Datum	Periode/soort	Zon op/onder	Windkracht	Temp.	Bijzonderheden
24 juni 2010	Vleerm. ochtend	5:21 uur	Windstil	15°C	Geen
15 juli 2010	Vleerm. avond en rugstreeppad	21:53 uur	Windstil	17°C	Warm weer na natte periode
3 september 2010	vleerm. (avond)	20:23 uur	1	13°C	Geen
27 september 2010	Vleerm. (avond) en rugstreeppad	19:27 uur	Windstil	16°C	Warm weer na natte periode

5 ONDERZOEKSRÉSULTATEN

5.1 VLEERMIUZEN

5.1.1 *Kraamseizoen*

Er zijn twee rondes uitgevoerd in het kraamseizoen. Deze rondes gaven een eenduidig beeld over het voorkomen van vleermuizen in het plangebied.

1e onderzoeksrunde

Het eerste onderzoek betrof een ochtendonderzoek wat op 24 juni 2010 is uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek zijn drie soorten vleermuizen waargenomen; de rosse vleermuis, de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis. De meeste exemplaren kwamen op deze rustige, windstille ochtend alleen langsvliegen over het plangebied. Alleen een drietal gewone dwergvleermuizen en een laatvlieger foerageerden enige tijd in het plangebied. Vooral het laantje achter de woning was in trek. In de bebouwde zone ten noorden van de Molenkade vlogen meerdere laatvliegers enige tijd rond. Waarschijnlijk is hier een verblijfplaats aanwezig. In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van het leefgebied gevonden. Om 4:40 uur, ruim voor zonsopgang (om 5:21 uur) waren alle vleermuizen verdwenen.

2^e onderzoeksrunde

Tijdens de tweede onderzoeksrunde op 15 juli kwam om 22:27 uur eerst 3 rosse vleermuizen hoog overvliegen. Rond 22:30 uur kwamen ook gewone dwergvleermuizen en laatvliegers langsvliegen vanuit noordelijke richting. Van de laatvlieger kwamen ongeveer 10 exemplaren kort na elkaar langsvliegen en verdwenen in noordelijke richting, het open weidegebied in. Dit geeft wederom een indicatie van een kolonie in de omgeving. Later op de avond foerageerden er enige tijd 3-4 gewone dwergvleermuizen op het erf.

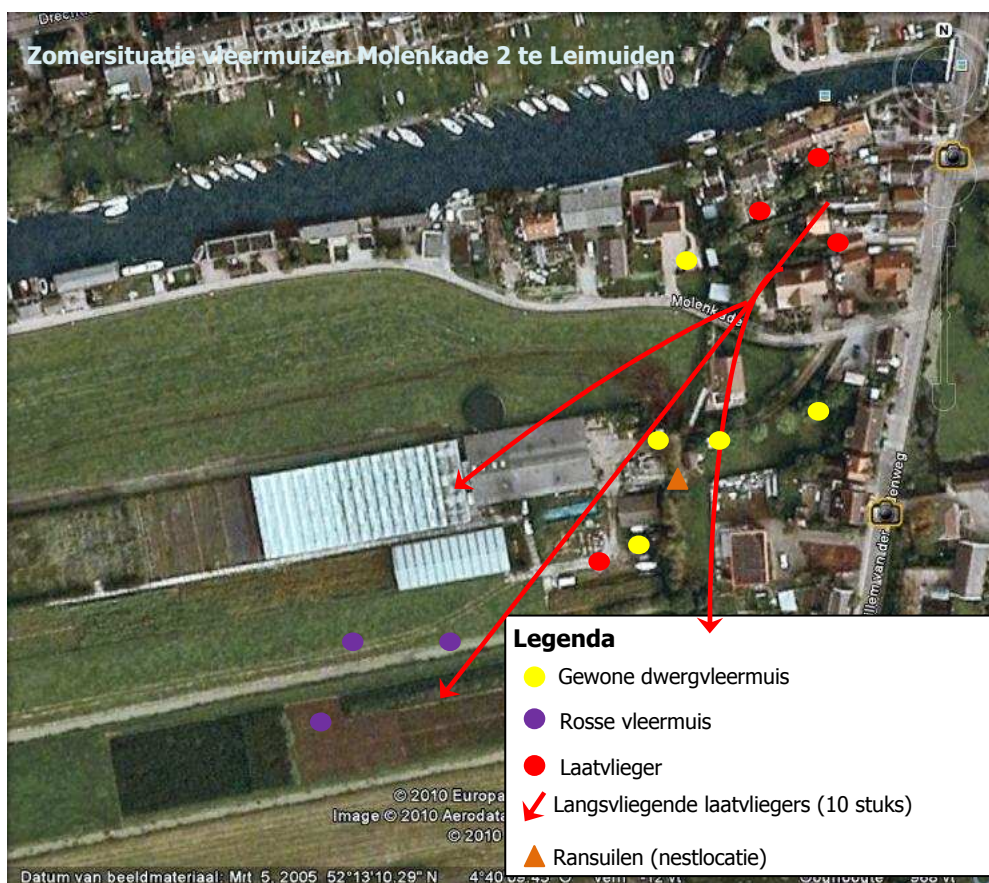
5.1.2 *Paarseizoen*

1^e onderzoeksrunde

Tijdens de eerste najaarsronde op 3 september, zijn er minder vleermuizen waargenomen als in de zomer. In het plangebied foerageerden enige tijd enkele dwergvleermuizen en een laatvlieger, die later boven de weiden foerageerde. In de ruimere omgeving langs de Molenkade zijn nog een tweetal laatvliegers en een gewone dwergvleermuis waargenomen. Paarroep en verblijfplaatsen zijn niet geconstateerd.

2^e onderzoeksrunde

Op 27 september zijn in het plangebied wederom 3 laatvliegers waargenomen, waarvan enkel bleven foerageren voor een korte tijd. Ook werd een gewone dwergvleermuis waargenomen in het plangebied. Buiten het plangebied, aan de doorgaande weg, werden nog een ruige dwergvleermuis en een gewone dwergvleermuis geconstateerd.

Waarnemingen in en om het plangebied tijdens de zomer van 2010

Waarnemingen in en om het plangebied tijdens het najaar van 2010

5.2 RUGSTREEPPAD

Twee van de avonden waren erg geschikt voor onderzoek naar de rugstreeppad. Op 15 juli en 27 september waren de avonden en dagen warm, en was er veel regen gevallen op voorgaande dagen. Tijdens de veldbezoeken is gezocht en geluister naar aanwijzingen dat de rugstreeppad voorkwam in de omgeving. Er zijn geen waarnemingen gedaan of aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van deze soort.

5.3 OVERIGE

Tijdens de veldinventarisatierondes in de zomer zijn ransuilen met vliegvlugge jongen waargenomen. Tijdens het ochtendonderzoek op 24 juni kon worden vastgesteld dat de dieren (ouders en ongeveer 2 jongen) in het plangebied verbleven in de knotpopulierenrij achter de woning aan de Molenkade 2.

5.4 EFFECTEN

Vleermuizen

Tijdens onderzoek in de zomer en het najaar van 2010 zijn 4 soorten vleermuizen waargenomen. De laatvlieger, de rosse vleermuis, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger maakt het plangebied onderdeel uit van het foerageergebied. Nabij het plangebied, ten noorden van de Molenkade, is waarschijnlijk een kolonie laatvliegers aanwezig. In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Ook maakt het plangebied geen onderdeel uit van een belangrijke vliegroute. De laatvliegers die langsvlogen in de zomer volgden op de windstille dagen geen specifieke elementen. Deze grote vleermuis heeft minder oriëntatiepunten nodig als de gewone dwergvleermuis.

Verder is op een aantal momenten gepost bij het kanaal om na te gaan of hier watervleermuizen of meervleermuizen een vliegroute hadden. Beide soorten zijn niet waargenomen.

Als gevolg van deze ingreep zijn daarmee geen effecten op vleermuizen te verwachten. In de toekomst kan het plangebied ook weer onderdeel uitmaken van het foerageergebied.

Rugstreeppad

De rugstreeppad is niet aangetroffen in de omgeving. Aangezien het onderzoek plaatsvond op geschikte momenten wordt deze soort ook niet in de omgeving verwacht. Effecten zijn uit te sluiten.

Ransuil

De ransuil heeft zeer waarschijnlijk een nestplaats in het plangebied. In ieder geval betreft de locatie in de knotpopulieren een roestplaats van deze soort. Dergelijke plekken vormen vaste rust- en verblijfplaatsen voor deze soort. De ransuil is een jaarrond beschermde vogelsoort volgens de lijst die door het minister van LNV in 2009 is gepubliceerd. Nesten van deze soort zijn ook jaarrond beschermd in de Flora- en faunawet. Aantasting van nestplaatsen mag niet zomaar zonder gepaste maatregelen te nemen. In de plannen blijft de knotpopulierenrij staan, waardoor geen aantasting van deze verblijfplaats te verwachten is. Wel moeten zwaar verstorende activiteiten zoals sloop van gebouwen, heien e.d. buiten het broedseizoen (half maart tot half juli) plaatsvinden.

6 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

In het kader van de rood voor rood regeling worden de gebouwen op een voormalig agrarisch erf aan de Molenkade 2 te Leimuiden gesloopt. Hiervoor in de plaats worden tegen de dijk (de Molenkade) nieuwe woningen gebouwd. Voor deze ingreep mag plaatsvinden, moet inzichtelijk zijn of beschermde soorten uit de Flora- en faunawet negatieve effecten ondervinden van deze ingreep. In een eerder uitgevoerde quick scan flora en fauna voor deze ingreep, is nader onderzoek aanbevolen naar strikt beschermde soorten vleermuizen en de rugstreepd.

6.1 CONCLUSIE

In en om het plangebied zijn tijdens gericht veldonderzoek in 2010 geen rugstreepdaden aangetroffen. Effecten op deze soort als gevolg van de ingreep worden daarom niet verwacht.

In het plangebied zijn tijdens onderzoek in de zomer en het najaar vier vleermuissoorten aangetroffen; de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, de laatvlieger en de rosse vleermuis. De laatvlieger en de gewone dwergvleermuis foerageren in het plangebied. Beide andere soorten maken geen actief gebruik van het plangebied. Er zijn geen verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aangetroffen. Negatieve effecten en daarmee procedurele gevolgen, zijn uit te sluiten.

Wel is in een knotpopulierenrij in het plangebied een paartje ransuilen met vliegvlugge jongen geconstateerd. Het gaat in ieder geval om een roestplaats, en gezien het vlieggedrag mogelijk ook om een nestplaats. Nestplaatsen van de ransuil zijn jaarrond beschermd in de Flora- en faunawet.

6.2 CONSEQUENTIES

Negatieve effecten op vleermuizen en de rugstreepd worden niet verwacht. Omdat de knotpopulierenrij waarin de ransuilen een vaste rust- en verblijfplaats hebben niet wordt gerooid, wordt deze verblijfplaats niet aangetast. Om verstoring te voorkomen dienen zware versturende activiteiten als sloopwerkzaamheden, heien, werken met zwaar materieel enz. buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd (half maart tot half juli). Dit om negatieve effecten op het broedsucces te voorkomen.

Met inachtneming van de bovenstaande voorwaarden zijn er geen effecten op strikt beschermde soorten te verwachten als gevolg van deze ingreep. Andere soorten werden al eerder in de quick scan flora en fauna (Laneco, 2010) uitgesloten. Wel gelden de voorwaarden met betrekking tot de zorgplicht en het broedseizoen (zie hiervoor de quick scan flora en fauna). Vanuit natuurwetgeving zijn er geen belemmeringen voor de realisatie van dit plan.

BIJLAGE 1: LITERATUURLIJST

Bloem, H., K. Boer, N. M. Groen, R. van Harxen & P. Stroeken, 2001, De Steenuil in Nederland; Handleiding voor onderzoek en bescherming. Stichting Steenuilenoverleg Nederland (STONE).

Broekhuizen, S e.a., 1992, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Dietz, C., Helversen, O von., Nill, D., 2006, Handbuch der Fledermäuse Europas und Nordwestafrikas; Kosmos Naturführer.

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A. en Bongers, W., 1^e versie 1988, Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors, Stichting vleermuis-onderzoek (dr. L. Bels stichting).

Laneco, 2010; Quick scan flora en fauna Molenkade 2 te Leimuiden.

Lenders et al, 1993; Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld, Stichting Ravon.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997; Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV Uitgeverij.

Limpens, H.J.G.A., P. Twisk en G. Veenbaas, 2004, Met vleermuizen overweg, Dienst Weg- en Waterbouwkunde Delft en Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming Arnhem.

Netwerk Groene Bureaus, Ministerie van LNV en de Zoogdiervereniging, 2010, Protocol Vleermuisinventarisaties.

Websites:

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.minlnv.nl

BIJLAGE 2: VERKLARENDE WOORDENLIJST

Verblijfplaats: Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).

Zomerverblijfplaats: Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is.

Kraamverblijfplaats: Een verblijfplaats van een kraamgroep met vrouwtjes met jongen.

Paar(verblijf)plaats: Een verblijfplaats of de omgeving daarvan, waar meerdere vleermuizen overdag verblijven en paren. Afhankelijk van de soort. Te herkennen aan zwermgedrag of baltsroepen.

Winterverblijfplaats: Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan.

Vliegroute: Een vaste route van een vleermuis of een groep van vleermuizen vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied en visa versa.

Migratieroute: Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa.

Foerageergebied: Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert.

(Uit het Vleermuisprotocol, NBG, 2010)